# NEJVYŠŠÍ SPRÁVNÍ SOUD

Oddělení dokumentace a analytiky
657 40 Brno, Moravské nám. 6
Tel.: 542 532 632, fax: 542 532 361, e-mail: ODA_mail@nssoud.cz

V Brně dne 31. 8. 2026

**Přehled návrhů krajských soudů na zrušení právního předpisu**

Karel Šimka

K věci: Návrhy krajských soudů na zrušení právního předpisu

**Kontaktní osoba ODA:** Vojtěch Vomáčka (vojtech.vomacka@nssoud.cz)

**OBSAH**

**1 Počet návrhů, úspěšnost, návrhy podle let a oblastí ... 3**
**2 Projednávané návrhy ... 4**
**3 Úspěšné návrhy (od nejnovějších) ... 5**
3.1 Vyloučení rozhodnutí o povolení vývozu zboží dvojího užití ze soudního přezkumu (sp. zn. Pl. ÚS 13/24) ... 5
3.2 Použití pozdější příznivější úpravy promlčení odpovědnosti za přestupek II (sp. zn. Pl. ÚS 4/20) ... 5
3.3 Použití pozdější nepříznivější úpravy promlčení odpovědnosti za přestupek I (sp. zn. Pl. ÚS 15/19) ... 6
3.4 Nepřiměřená spodní hranice pokuty za umožnění nelegální práce (sp. zn. Pl. ÚS 52/13) ... 7
3.5 Vyloučení rozhodnutí Kolegia v bezpečnostním prověřování ze soudního přezkumu (sp. zn. Pl. ÚS 11/04) ... 7
3.6 Vyloučení rozhodnutí o vyhoštění cizince ze soudního přezkumu (sp. zn. Pl. ÚS 27/97) 8
**4 Zamítnuté návrhy (od nejnovějších) ... 10**
4.1 Zastavení řízení o pobytové žádosti pro nezajištění tlumočníka (sp. zn. Pl. ÚS 18/25) 10
4.2 Vyloučení úroku z neoprávněného jednání správce daně u peněžitých plnění v dělené správě (sp. zn. Pl. ÚS 8/23) ... 10
4.3 Platnost závazného stanoviska EIA pro prioritní dopravní záměry (sp. zn. Pl. ÚS 7/23) 11
4.4 Odběr biologických vzorků a uchovávání profilů DNA policií (sp. zn. Pl. ÚS 7/18) ... 12
4.5 Doklady pro zápis změny vlastníka vozidla při nesoučinnosti druhé strany (sp. zn. Pl. ÚS 114/20) ... 12
4.6 Zvláštní posouzení vlivů prioritních dopravních záměrů na životní prostředí (sp. zn. Pl. ÚS 44/18) ... 13
4.7 Domněnka dostupnosti léčivého přípravku při stanovení úhrady (sp. zn. Pl. ÚS 43/17) 14
4.8 Objektivní odpovědnost provozovatele vozidla za porušení povinností řidiče (sp. zn. Pl. ÚS 15/16) ... 14
4.9 Pokuta za opožděné tvrzení daně (sp. zn. Pl. ÚS 24/14) ... 15
4.10 Pokuta při použití zajištění spotřební daně na úhradu daně (sp. zn. Pl. ÚS 3/13) ... 15
4.11 Propadnutí tabákových výrobků a lihovin jako sankce za správní delikt (sp. zn. Pl. ÚS 37/11) ... 16
4.12 Minimální pokuta a zákaz řízení za řízení bez řidičského oprávnění (sp. zn. Pl. ÚS 14/09) ... 17
4.13 Soudní přezkum rozhodnutí ve věcech vyvlastnění v občanském soudním řízení (sp. zn. Pl. ÚS 26/08) ... 17
4.14 Důkazní břemeno při náhradě škody za usmrcení psa nebo kočky mysliveckou stráží (sp. zn. Pl. ÚS 50/2000) ... 18
**5 Odmítnuté návrhy (od nejnovějších) ... 20**
5.1 Vyloučení použití správního řádu v řízení o příspěvku pro solidární domácnost (sp. zn. Pl. ÚS 25/23) ... 20
5.2 Vklad práva do katastru nemovitostí na základě rozhodnutí soudu (sp. zn. Pl. ÚS 88/06) ... 20
5.3 Opravný prostředek proti zamítnutí vkladu do katastru nemovitostí (sp. zn. Pl. ÚS 22/06) ... 21

# 1 Počet návrhů, úspěšnost, návrhy podle let a oblastí

V předložených podkladech je obsaženo celkem 23 návrhů krajských správních soudů podaných podle čl. 64 odst. 3 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, na zrušení zákona nebo jeho části, případně na vyslovení protiústavnosti již neúčinného ustanovení. Přehled vychází výhradně z rozhodnutí Ústavního soudu obsažených v předložených podkladech; nepředstavuje úplný soupis všech návrhů krajských soudů.

Ústavní soud o všech 23 návrzích rozhodl. Šesti návrhům vyhověl a napadená ustanovení zrušil nebo vyslovil jejich protiústavnost. Třináct návrhů zamítl, u jednoho návrhu část zamítl a ve zbývající části jej odmítl pro neoprávněnost navrhovatele a tři návrhy odmítl pro zjevnou neopodstatněnost.[1]

**Počet návrhů podle let:**

| POČET NÁVRHŮ KRAJSKÝCH SOUDŮ NA ZRUŠENÍ PRÁVNÍHO PŘEDPISU PODLE LET | | | | | | | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **ROK** | 1997 | 2000 | 2004 | 2006 | 2008 | 2009 | 2011 | 2013 | 2014 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2023 | 2024 | 2025 |
| **POČET** | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 2 | 3 | 1 | 1 |
| **CELKEM** | **23** | | | | | | | | | | | | | | | | |

**Počet návrhů podle oblastí úpravy:**

| POČET NÁVRHŮ NA ZRUŠENÍ PRÁVNÍHO PŘEDPISU PODLE OBLASTI ÚPRAVY | |
|---|---|
| **OBLAST** | **POČET** |
| DAŇOVÉ PRÁVO | 4 |
| PŘESTUPKOVÉ PRÁVO | 3 |
| KATASTR NEMOVITOSTÍ | 2 |
| POSUZOVÁNÍ VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ | 2 |
| SILNIČNÍ PROVOZ A REGISTR VOZIDEL | 2 |
| KONTROLA VÝVOZU ZBOŽÍ DVOJÍHO UŽITÍ | 1 |
| MYSLIVOST | 1 |
| OCHRANA UTAJOVANÝCH SKUTEČNOSTÍ | 1 |
| POBYT CIZINCŮ | 2 |
| POLICIE A ZPRACOVÁNÍ BIOLOGICKÝCH ÚDAJŮ | 1 |
| SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ | 1 |
| VEŘEJNÉ ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ | 1 |
| VYVLASTNĚNÍ | 1 |
| ZAMĚSTNANOST | 1 |

**Počet návrhů podle způsobu rozhodnutí Ústavního soudu:**

| ZPŮSOB ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÍHO SOUDU | |
|---|---|
| **ZPŮSOB ROZHODNUTÍ** | **POČET** |
| DOSUD NEROZHODNUTO | 0 |
| VYHOVĚNO | 6 |
| ZAMÍTNUTO | 13 |
| ZAMÍTNUTO / ODMÍTNUTO PRO NEOPRÁVNĚNOST NAVRHOVATELE | 1 |
| ODMÍTNUTO PRO ZJEVNOU NEOPODSTATNĚNOST | 3 |
| ZASTAVENO | 0 |

[1] Návrhy jsou řazeny podle data rozhodnutí Ústavního soudu.

## 2 Projednávané návrhy

V současné době neevidujeme.

## 3 Úspěšné návrhy (od nejnovějších)

### 3.1 *Vyloučení rozhodnutí o povolení vývozu zboží dvojího užití ze soudního přezkumu (sp. zn. Pl. ÚS 13/24)*

Městský soud v Praze podal ke sp. zn. 10 A 91/2023 dne 18. 4. 2024 návrh na zrušení § 10 odst. 5 věty druhé zákona č. 594/2004 Sb., jímž se provádí režim Evropských společenství pro kontrolu vývozu, přepravy, zprostředkování a tranzitu zboží dvojího užití.

- **Dikce napadeného právního předpisu:** Napadené ustanovení § 10 odst. 5 zákona č. 594/2004 Sb. zní*: „Proti rozhodnutí ministerstva o udělení, neudělení, zrušení, pozastavení, změně nebo odvolání individuálního vývozního povolení nebo souhrnného vývozního povolení nebo povolení k poskytnutí zprostředkovatelských služeb nelze podat rozklad. Rozhodnutí se vylučuje z rozhodování soudu.“* Napadena byla věta druhá.

- **Návrh KS:** Městský soud návrh podal v řízení o žalobě společnosti Bioveta, a. s., proti rozhodnutí Ministerstva průmyslu a obchodu, kterým nebylo povoleno vyvézt do Ruské federace virus klasického moru prasat na lyofilizačním médiu. Ministerstvo vycházelo z nesouhlasných stanovisek Ministerstva zahraničních věcí a Úřadu pro zahraniční styky a informace a z důvodu ochrany zahraničněpolitických zájmů České republiky vývoz nepovolilo. Žalobkyně namítala, že zboží bylo určeno k farmaceutickému využití a nebylo možné je použít jako biologickou zbraň.

  Městský soud považoval absolutní výluku soudního přezkumu za rozpornou s čl. 36 odst. 2 Listiny, principem demokratického právního státu a dělbou moci. Rozhodnutí podle napadeného ustanovení podle něj zasahují do práva podnikat podle čl. 26 odst. 1 Listiny a do vlastnického práva podle čl. 11 odst. 1 Listiny, neboť omezují možnost vlastníka se zbožím disponovat. Bezpečnostní a zahraničněpolitické zájmy mohou vývoz omezit, nemohou však odůvodnit úplné vyloučení soudní kontroly.

- **Výrok ÚS:** vyhověno

  Ústavní soud nálezem ze dne 26. 3. 2025, sp. zn. Pl. ÚS 13/24 (č. 128/2025 Sb.), rozhodl, že § 10 odst. 5 věta druhá zákona č. 594/2004 Sb. se ruší dnem vyhlášení nálezu ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv.

- **Odůvodnění:** Ústavní soud dospěl k závěru, že rozhodnutí vypočtená v § 10 odst. 5 zákona č. 594/2004 Sb. se týkají základních práv, zejména práva svobodně podnikat a práva vlastnit majetek. Podle čl. 36 odst. 2 Listiny proto nemohou být ze soudního přezkumu vyloučena. Vývozní povolení nepředstavuje pouze nenárokové dobrodiní založené na neomezené úvaze správního orgánu; při splnění zákonných podmínek může vzniknout veřejné subjektivní právo na jeho vydání a rozhodnutí se může dotknout i legitimního očekávání žadatele.

  Ústavní soud odmítl, že by výluku ospravedlňovala existence utajovaných informací. Právě u rozhodnutí založených na podkladech, s nimiž se účastník nemůže seznámit, může být potřeba nezávislé soudní kontroly zvýšená. Procesní předpisy přitom umožňují utajované informace v soudním řízení chránit. Protože znění napadené věty bylo jednoznačné a ústavně konformní výklad nebyl možný, Ústavní soud ji zrušil. Žádný ze soudců neuplatnil odlišné stanovisko.

### 3.2 *Použití pozdější příznivější úpravy promlčení odpovědnosti za přestupek II (sp. zn. Pl. ÚS 4/20)*

Krajský soud v Praze podal dne 19. 2. 2020 návrh na zrušení § 112 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 15/19.

**Dikce napadeného právního předpisu:** Napadené ustanovení znělo*: „Odpovědnost za přestupek a dosavadní jiný správní delikt však nezanikne dříve, než by uplynula některá ze lhůt podle věty první, pokud k jednání zakládajícímu odpovědnost došlo přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.“*

**Návrh KS:** Krajský soud projednával žalobu proti rozhodnutí, kterým byl žalobce uznán vinným správním deliktem provozovatele vozidla spáchaným dne 31. 3. 2015 a byla mu uložena pokuta 1 500 Kč a náhrada nákladů řízení 1 000

Kč. Podle právní úpravy účinné v době činu odpovědnost nezanikla, zatímco podle úpravy účinné od 1. 7. 2017 by byla promlčena ještě před vydáním napadeného správního rozhodnutí.

Krajský soud namítal, že napadené přechodné ustanovení výslovně ukládá použít pro pachatele méně příznivou úpravu promlčení. Takový následek podle něj odporuje čl. 40 odst. 6 větě druhé Listiny, podle níž se pozdějšího zákona použije, je-li pro pachatele příznivější.

**Výrok ÚS:** vyhověno

Ústavní soud nálezem ze dne 16. 6. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 4/20 (č. 325/2020 Sb.), zrušil § 112 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb. dnem vyhlášení nálezu ve Sbírce zákonů.

**Odůvodnění:** Ústavní soud navázal na nález sp. zn. Pl. ÚS 15/19 a zopakoval, že úprava zániku odpovědnosti za přestupek a promlčení je součástí „trestnosti" ve smyslu čl. 40 odst. 6 Listiny. Příznivost právní úpravy je nutné posuzovat podle celkového výsledku, k němuž by její použití v konkrétní věci vedlo.

Jestliže by podle nové úpravy odpovědnost zanikla ještě před vydáním rozhodnutí, zatímco podle staré úpravy nikoli, je nová úprava pro pachatele příznivější. Napadené ustanovení však ukládalo použít opačný, méně příznivý výsledek. Ústavně konformní výklad nebyl možný; po zrušení ustanovení je třeba vycházet z obecných pravidel § 2 odst. 1 a § 112 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky. Odlišná stanoviska k odůvodnění uplatnili soudci Jan Filip, Vojtěch Šimíček a soudkyně Kateřina Šimáčková.

### 3.3 *Použití pozdější nepříznivější úpravy promlčení odpovědnosti za přestupek I (sp. zn. Pl. ÚS 15/19)*

Městský soud v Praze podal dne 23. 8. 2019 návrh na zrušení § 112 odst. 2 věty první zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

**Dikce napadeného právního předpisu:** Napadené ustanovení znělo: *„Ustanovení dosavadních zákonů o lhůtách pro projednání přestupku nebo jiného správního deliktu, lhůtách pro uložení pokuty za přestupek nebo jiný správní delikt a lhůtách pro zánik odpovědnosti za přestupek nebo jiný správní delikt se ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona nepoužijí."*

**Návrh KS:** Městský soud rozhodoval o žalobě proti rozhodnutí o přestupku řidiče, který při couvání narazil do jiného vozidla, z místa odjel a následně se odmítl podrobit dechové zkoušce i lékařskému vyšetření spojenému s odběrem biologického materiálu. Byla mu uložena pokuta 25 000 Kč a zákaz řízení na 12 měsíců. Přestupek byl spáchán dne 24. 2. 2016. Podle dřívější úpravy odpovědnost zanikla před nabytím právní moci rozhodnutí, zatímco pozdější úprava obsahovala pravidla přerušení promlčecí doby, která vedla k delšímu trvání odpovědnosti.

Městský soud považoval povinné použití pozdější, pro pachatele nepříznivější úpravy za nepřípustnou retroaktivitu a za porušení čl. 40 odst. 6 Listiny. Promlčení je podle něj součástí hmotněprávního posouzení trestnosti a nemůže být zpětně prodlužováno v neprospěch pachatele.

**Výrok ÚS:** vyhověno

Ústavní soud nálezem ze dne 4. 2. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 15/19 (č. 54/2020 Sb.), zrušil § 112 odst. 2 větu první zákona č. 250/2016 Sb. dnem vyhlášení nálezu ve Sbírce zákonů.

**Odůvodnění:** Ústavní soud uzavřel, že pod pojem trestnost činu podle čl. 40 odst. 6 Listiny spadá také hmotněprávní úprava zániku trestní a přestupkové odpovědnosti včetně promlčení. Pozdější prodloužení promlčecí doby nebo zavedení okolností, které její běh přerušují, je proto možné použít jen tehdy, je-li výsledná úprava pro pachatele příznivější.

Napadená věta bezvýjimečně vylučovala použití dosavadních promlčecích lhůt a vedla k aplikaci pozdějšího práva i v neprospěch pachatele. Ústavní soud neshledal možnost ústavně konformního výkladu a ustanovení zrušil pro rozpor s čl. 40 odst. 6 větou první Listiny. Druhou větu § 112 odst. 2 neposuzoval, neboť nebyla návrhem napadena. Odlišná stanoviska k výroku i odůvodnění uplatnili soudci Jan Filip a Vojtěch Šimíček.

### 3.4 *Nepřiměřená spodní hranice pokuty za umožnění nelegální práce (sp. zn. Pl. ÚS 52/13)*

Městský soud v Praze podal ke sp. zn. 10 Ad 20/2013 dne 4. 11. 2013 návrh na zrušení slov „nejméně však ve výši 250 000 Kč" v § 140 odst. 4 písm. f) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění zákona č. 367/2011 Sb. a zákona č. 1/2012 Sb. Návrh byl Ústavnímu soudu doručen dne 7. 11. 2013.

**Dikce napadeného právního předpisu:** Napadené ustanovení znělo*: „Za správní delikt se uloží pokuta do 10 000 000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 1 písm. c) a e), nejméně však ve výši 250 000 Kč."* Napadena byla slova stanovující nejnižší možnou výši pokuty.

**Návrh KS:** Městský soud návrh podal v řízení o žalobě společnosti KUBE-PLUS, v. o. s., proti rozhodnutí Státního úřadu inspekce práce. Společnosti byla uložena pokuta 300 000 Kč za to, že dne 19. 9. 2012 umožnila dvěma občanům Ukrajiny vykonávat pomocné stavební práce na jiném místě, než jaké bylo uvedeno v jejich platných povoleních k zaměstnání. Práce přitom vykonávali na základě písemných pracovních smluv.

Městský soud považoval zákonné minimum 250 000 Kč za nepřiměřeně vysoké a znemožňující individualizaci sankce podle závažnosti jednání a majetkových poměrů pachatele. V projednávané věci šlo podle něj o administrativní pochybení malého stupně závažnosti, zatímco i pokuta na spodní hranici mohla být pro společnost s dvanácti zaměstnanci a vlastním kapitálem 70 000 Kč likvidační. Napadenou úpravu proto shledal v rozporu s čl. 11 odst. 1 a čl. 4 odst. 4 Listiny.

**Výrok ÚS:** vyhověno

Ústavní soud nálezem ze dne 9. 9. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 52/13 (č. 219/2014 Sb.), rozhodl, že slova „nejméně však ve výši 250 000 Kč" v § 140 odst. 4 písm. f) zákona o zaměstnanosti byla v rozporu s čl. 1, čl. 4 odst. 4 a čl. 11 odst. 1 Listiny a s čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě; současně tato slova zrušil dnem vyhlášení nálezu ve Sbírce zákonů.

**Odůvodnění:** Ústavní soud připustil, že stanovení dolní hranice pokuty může sledovat legitimní cíle, zejména vyjádřit typovou závažnost deliktu, sjednotit rozhodovací praxi a omezit prostor pro svévoli. Zákonodárce však musí zachovat správním orgánům a soudům možnost přihlédnout k okolnostem konkrétního případu a k osobním a majetkovým poměrům pachatele, aby sankce nebyla zjevně nepřiměřená nebo likvidační.

Částka 250 000 Kč byla podle Ústavního soudu natolik vysoká, že u méně závažných případů nelegální práce znemožňovala uložit přiměřenou sankci. Nepřiměřenost potvrzovala i následná změna zákona, která spodní hranici snížila na 50 000 Kč. Protože soudní moderace byla rovněž vázána napadeným minimem, nemohla protiústavní důsledky odstranit.

### 3.5 *Vyloučení rozhodnutí Kolegia v bezpečnostním prověřování ze soudního přezkumu (sp. zn. Pl. ÚS 11/04)*

Krajský soud v Brně podal ke sp. zn. 36 Ca 9/2003 dne 19. 2. 2004 návrh na zrušení § 77k odst. 6 zákona č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

**Dikce napadeného právního předpisu:** Napadené ustanovení stanovilo: *„Konečné rozhodnutí Kolegia nepodléhá soudnímu přezkumu."*

**Návrh KS:** Krajský soud rozhodoval o žalobě bezpečnostně prověřované osoby proti rozhodnutí Kolegia na úseku ochrany utajovaných skutečností při Nejvyšším státním zastupitelství. Kolegium rozhodovalo o opravných prostředcích proti rozhodnutím Národního bezpečnostního úřadu a dalších orgánů ve věcech vydání nebo platnosti osvědčení umožňujícího seznamovat se s utajovanými skutečnostmi.

Krajský soud zpochybnil, zda Kolegium splňuje požadavky nezávislého a nestranného tribunálu podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy a čl. 36 odst. 2 Listiny. Poukázal na způsob jmenování jeho členů, jejich časově omezené a opakovatelné

funkční období a vazbu Kolegia na orgány výkonné moci. Právní úprava navíc vytvářela nepřehledné souběžné cesty přezkumu a současně výslovně vylučovala soudní kontrolu konečných rozhodnutí Kolegia.

**Výrok ÚS:** vyhověno

Ústavní soud nálezem ze dne 26. 4. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 11/04, zrušil § 77k odst. 6 zákona o ochraně utajovaných skutečností dnem vyhlášení nálezu ve Sbírce zákonů.

**Odůvodnění:** Ústavní soud dospěl k závěru, že Kolegium nelze považovat za soud ani za orgán, který by z materiálního hlediska poskytoval rovnocenné záruky nezávislosti a nestrannosti. Jeho institucionální zakotvení, způsob ustavování členů a absence procesních záruk vyvolávaly oprávněné pochybnosti o nezávislosti na výkonné moci.

Bezpečnostní zájmy státu mohou odůvodnit zvláštní procesní režim a omezený přístup účastníka k utajovaným podkladům, nikoli však úplné vyloučení soudního přezkumu rozhodnutí, která se mohou dotýkat základních práv. Soudní řízení přitom umožňuje utajované informace chránit. Napadené ustanovení navíc prohlubovalo nepředvídatelnost a vnitřní rozpornost právní úpravy, a proto je Ústavní soud pro rozpor s právem na soudní ochranu zrušil.

### 3.6 *Vyloučení rozhodnutí o vyhoštění cizince ze soudního přezkumu (sp. zn. Pl. ÚS 27/97)*

Městský soud v Praze podal ke sp. zn. 28 Ca 37/97 dne 22. 8. 1997 návrh na zrušení § 16 odst. 3 a § 32 odst. 2 zákona č. 123/1992 Sb., o pobytu cizinců na území České a Slovenské Federativní Republiky, ve znění zákona č. 190/1994 Sb. a zákona č. 150/1996 Sb.

**Dikce napadeného právního předpisu:** Ustanovení § 16 odst. 3 stanovilo, že se na řízení o vyhoštění nevztahují obecné předpisy o správním řízení. Podle § 32 odst. 2 byla ze soudního přezkoumání vyloučena rozhodnutí jiná než rozhodnutí o zákazu pobytu.

**Návrh KS:** Městský soud návrh podal v řízení o žalobě cizince proti rozhodnutí Policejního prezidia České republiky, Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie, o jeho vyhoštění podle § 16 zákona č. 123/1992 Sb. Žalobce namítal, že mu nebylo umožněno podat proti rozhodnutí odvolání ani dosáhnout jeho soudního přezkumu, požádal o odklad vykonatelnosti a navrhl jeho zrušení. V průběhu řízení soudu sdělil, že již byl z České republiky vyhoštěn. Ze správního spisu současně vyplynulo, že rozhodnutí o vyhoštění nebylo vydáno v písemném vyhotovení; spis obsahoval schválený návrh na administrativní vyhoštění, žádost o zajištění eskorty a protokol o provedení vyhoštění.

Městský soud rozlišoval řízení o zákazu pobytu a řízení o vyhoštění. Na řízení o zákazu pobytu se obecné předpisy o správním řízení vztahovaly a pravomocné rozhodnutí bylo soudně přezkoumatelné. Naproti tomu na řízení o vyhoštění se správní řád nepoužil a rozhodnutí bylo ze soudního přezkumu vyloučeno. Podle městského soudu však vyhoštění zasahuje do svobody pohybu a pobytu a cizinec může být podle čl. 14 odst. 5 Listiny vyhoštěn pouze v případech stanovených zákonem. Rozhodnutí o vyhoštění se proto týká základních práv a nemůže být vyloučeno z přezkoumání soudem podle čl. 36 odst. 2 Listiny.

Městský soud spatřoval protiústavnost také v tom, že zákon pro řízení o vyhoštění nestanovil řádný procesní postup ani povinnost vydat písemné rozhodnutí. Vyloučení obecných pravidel správního řízení podle něj vytvářelo prostor pro úřední libovůli a odporovalo čl. 2 odst. 3 Ústavy, čl. 2 odst. 2 a čl. 36 odst. 1 Listiny. Návrh na zrušení § 16 odst. 3 však Ústavní soud usnesením ze dne 22. 4. 1998 odmítl, protože v době podání návrhu již o zrušení téhož ustanovení jednal ve věci sp. zn. Pl. ÚS 25/97.

**Výrok ÚS:** vyhověno, vykonatelnost odložená dle § 58 odst. 1 zákona o Ústavním soudu

Ústavní soud nálezem ze dne 26. 5. 1998, sp. zn. Pl. ÚS 27/97 (č. 160/1998 Sb.), rozhodl, že § 32 odst. 2 zákona č. 123/1992 Sb. se zrušuje dnem 13. 5. 1999.

**Odůvodnění:** Ústavní soud vyšel z toho, že vyhoštění představuje podstatný zásah do práv cizinců. Přestože Listina ani mezinárodní smlouvy nezaručují cizinci obecné právo nebýt vyhoštěn, chrání jej před vyhoštěním překračujícím zákonné meze. Článek 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě vyžaduje, aby cizinec s povoleným pobytem mohl uplatnit námitky proti vyhoštění, dosáhnout přezkoumání svého případu a nechat se zastupovat. Článek 14 odst. 5 Listiny současně

stanoví, že cizinec může být vyhoštěn pouze v případech stanovených zákonem. Ochrana těchto práv je založena na individuálním posouzení každého případu.

Podle § 16 odst. 1 zákona mohl být vyhoštěn cizinec, který neoprávněně vstoupil nebo neoprávněně pobýval na území České republiky. Posouzení neoprávněnosti pobytu však nemuselo být ve všech případech jednoznačné, zejména během rozhodování o žádosti o dlouhodobý nebo trvalý pobyt. Rozhodnutí o zákazu pobytu navíc nemuselo každému vyhoštění předcházet. Překážky vyhoštění podle § 18 zákona se v řízení o zákazu pobytu nemusely posuzovat a v samotném řízení o vyhoštění zákon nestanovil postup, kterým by se cizinec mohl domoci jejich respektování, pokud k nim správní orgán nepřihlédl.

Za situace, kdy správní orgán mohl při rozhodování o vyhoštění užít správní uvážení, na řízení se nevztahovaly obecné předpisy o správním řízení a rozhodnutí současně nepodléhalo soudnímu přezkumu, nebyl zákonem stanoven postup zajišťující dodržení podmínek a překážek vyhoštění. Ústavní soud proto shledal § 32 odst. 2 v rozporu s čl. 2 odst. 3 Ústavy, čl. 2 odst. 2 Listiny a právem na stanovený postup podle čl. 36 odst. 1 Listiny. Přestože protiústavnost spatřoval jen ve vztahu k rozhodnutím o vyhoštění, zrušil celé ustanovení. Vykonatelnost nálezu odložil, aby mohl zákonodárce zásadní a citlivou problematiku nově komplexně upravit; den zrušení sjednotil s datem stanoveným v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 25/97. Žádný ze soudců neuplatnil odlišné stanovisko.

# 4 Zamítnuté návrhy (od nejnovějších)

## 4.1 *Zastavení řízení o pobytové žádosti pro nezajištění tlumočníka (sp. zn. Pl. ÚS 18/25)*

Krajský soud v Brně podal dne 12. 5. 2025 návrh na zrušení § 169r odst. 1 písm. l) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 255/2019 Sb.

**Dikce napadeného právního předpisu:** Napadené ustanovení stanoví, že se usnesením zastaví řízení o žádosti, jestliže cizinec *„prohlásil, že neovládá jazyk, jímž se vede jednání, a neobstaral si na své náklady ve lhůtě stanovené správním orgánem tlumočníka nebo osobu, která splňuje podmínky pro ustanovení tlumočníkem podle zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích, ačkoli správní orgán o této povinnosti cizince prokazatelně poučil“.*

**Návrh KS:** Krajský soud návrh podal v řízení o žalobě ukrajinsky hovořícího cizince proti rozhodnutí, kterým bylo potvrzeno zastavení řízení o jeho žádosti o prodloužení platnosti zaměstnanecké karty. Správní orgán jej chtěl vyslechnout kvůli rozporu mezi pracovním zařazením uvedeným v žádosti a údaji v centrální evidenci volných pracovních míst. K prvnímu výslechu se dostavil bez tlumočníka a k druhému s předsedou družstva, jehož správní orgán odmítl ustanovit tlumočníkem. Následné písemné vysvětlení správní orgán věcně neposoudil a řízení zastavil.

Krajský soud namítal, že bezpodmínečný příkaz k zastavení řízení omezuje následný správní a soudní přezkum jen na splnění procesních podmínek a může znemožnit věcné posouzení práv spojených s pobytovým oprávněním, v projednávané věci zejména práva na svobodnou volbu povolání. Považoval následek za nepřiměřený a poukázal na mírnější prostředky, například ustanovení tlumočníka proti záloze, pořádkovou pokutu nebo zastavení řízení až jako krajní prostředek při obstrukčním jednání. Dále namítal rozpor s právem na tlumočníka podle čl. 37 odst. 4 Listiny.

**Výrok ÚS:** zamítnuto, výrok interpretativní

Ústavní soud nálezem ze dne 24. 6. 2026, sp. zn. Pl. ÚS 18/25, návrh zamítl. Současně vyslovil, že § 169r odst. 1 písm. l) zákona o pobytu cizinců musí být v souladu s čl. 36 odst. 1 Listiny vykládán tak, že řízení lze zastavit jen tehdy, nesplní-li žadatel povinnost obstarat si tlumočníka nebo způsobilou osobu a zároveň nelze-li bez tlumočníka o žádosti meritorně rozhodnout; tím nejsou dotčeny případné další podmínky zastavení řízení.

**Odůvodnění:** Ústavní soud shledal, že doslovná aplikace napadeného ustanovení může vyvolat protiústavní důsledky, protože by správní orgán musel řízení zastavit i tehdy, kdy je schopen o žádosti rozhodnout z podkladů ve spise. Takový postup by bez dostatečného důvodu znemožnil meritorní rozhodnutí a omezil přístup žadatele k účinné správní a soudní ochraně.

Zrušení ustanovení však nebylo nutné, neboť jeho znění připouští ústavně konformní zužující výklad. Povinnost cizince obstarat a uhradit si tlumočníka v řízení zahájeném na žádost sama o sobě neporušuje čl. 37 odst. 4 Listiny. Zastavení řízení může sledovat legitimní cíle procesní součinnosti, hospodárnosti a předcházení obstrukcím, je však přípustné pouze tehdy, je-li tlumočení skutečně nezbytné pro meritorní rozhodnutí. V ostatních případech musí správní orgán rozhodnout na základě dostupných podkladů.

## 4.2 *Vyloučení úroku z neoprávněného jednání správce daně u peněžitých plnění v dělené správě (sp. zn. Pl. ÚS 8/23)*

Krajský soud v Plzni podal ke sp. zn. 57 Af 21/2021 dne 22. 2. 2023 návrh na vyslovení protiústavnosti § 254 odst. 1 věty druhé zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, ve znění účinném od 1. 7. 2017 do 31. 12. 2020.

**Dikce napadeného právního předpisu:** Napadené ustanovení v kontextu § 254 odst. 1 znělo*: „Dojde-li ke zrušení, změně nebo prohlášení nicotnosti rozhodnutí o stanovení daně z důvodu nezákonnosti nebo z důvodu nesprávného úředního postupu správce daně, náleží daňovému subjektu úrok […] Tento úrok nevzniká v případě peněžitého plnění v rámci dělené správy.“*

**Návrh KS:** Žalobkyně se domáhala úroku poté, co byla zrušena rozhodnutí, jimiž jí byla uložena pokuta 100 000 Kč za přestupek podle zákona o účetnictví, protože měla být použita pozdější příznivější úprava a odpovědnost již zanikla. Odvolací finanční ředitelství však rozhodlo, že úrok nevznikl, neboť pokuta byla vybrána v režimu dělené správy.

Krajský soud namítal, že zákonodárce zavedl výluku pozměňovacím návrhem bez odpovídajícího odůvodnění a vytvořil nerovnost mezi daňovými subjekty a osobami, jimž bylo nezákonným rozhodnutím uloženo jiné peněžité plnění vybírané podle daňového řádu. První skupině náležel automaticky paušalizovaný úrok, zatímco druhá musela náhradu uplatňovat složitějším postupem podle zákona č. 82/1998 Sb. Krajský soud v tom spatřoval porušení rovnosti a práva na náhradu škody podle čl. 36 odst. 3 Listiny.

**Výrok ÚS:** zamítnuto

Ústavní soud nálezem ze dne 7. 5. 2024, sp. zn. Pl. ÚS 8/23 (č. 173/2024 Sb.), návrh na vyslovení protiústavnosti napadeného ustanovení zamítl.

**Odůvodnění:** Ústavní soud neshledal v legislativním procesu vadu dosahující ústavní intenzity. Přijetí změny pozměňovacím návrhem bylo vnitřně spojeno s projednávanou úpravou a z parlamentního projednání bylo zjistitelné, že zákonodárce reagoval na vývoj správní praxe a judikatury.

Rozdílné skupiny osob jsou srovnatelné, odlišné zacházení však nevybočilo z široké míry uvážení zákonodárce v daňové oblasti. Ústavní pořádek nezaručuje automatickou či paušalizovanou náhradu škody; osobám v režimu dělené správy zůstává zachován nárok podle zákona č. 82/1998 Sb. a nebylo prokázáno, že by jeho uplatnění bylo prakticky znemožněno. Ústavní soud poukázal také na symetrii úpravy, podle níž u peněžitých plnění v dělené správě nevznikal ani úrok z prodlení na straně povinné osoby. Žádný ze soudců neuplatnil odlišné stanovisko.

### 4.3 *Platnost závazného stanoviska EIA pro prioritní dopravní záměry (sp. zn. Pl. ÚS 7/23)*

Krajský soud v Ostravě podal ke sp. zn. 38 A 6/2022 dne 21. 2. 2023 návrh na zrušení § 23a odst. 3 poslední věty zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění zákona č. 413/2021 Sb.

**Dikce napadeného právního předpisu:** Napadené ustanovení znělo*: „Stanovisko musí být platné v době vydání rozhodnutí v navazujících řízeních v prvním stupni."*

**Návrh KS:** Krajský soud rozhodoval o žalobě proti stavebnímu povolení pro část obchvatu Frýdku-Místku v délce 370 metrů. Ministerstvo životního prostředí vydalo zvláštní závazné stanovisko podle § 23a zákona o EIA dne 6. 2. 2017. Prvostupňové stavební povolení bylo vydáno v době jeho pětileté platnosti, avšak nové rozhodnutí o rozkladu až dne 30. 6. 2022, po jejím uplynutí.

Krajský soud považoval úpravu za účelovou a odporující právu na příznivé životní prostředí podle čl. 35 Listiny. Podle něj fakticky prodlužovala platnost stanovisek na neurčito a popírala význam jejich aktuálnosti, protože po vydání prvostupňového rozhodnutí již nebylo třeba nové stanovisko ani při dlouhém odvolacím a soudním řízení. Úprava podle krajského soudu neobstála v testu racionality.

**Výrok ÚS:** zamítnuto

Ústavní soud nálezem ze dne 20. 12. 2023, sp. zn. Pl. ÚS 7/23, návrh zamítl.

**Odůvodnění:** Ústavní soud posuzoval čl. 35 odst. 1 Listiny testem racionality. Napadená věta nezasahovala do samotného jádra práva na příznivé životní prostředí a sledovala legitimní cíle: dokončení prioritních dopravních záměrů v pokročilé fázi, omezení negativních účinků tranzitní dopravy, ochranu dobré víry a právní jistoty a plnění závazků souvisejících s transevropskou dopravní sítí.

Stanovení okamžiku vydání prvostupňového rozhodnutí jako rozhodného bodu pro platnost stanoviska považoval Ústavní soud za racionální. Riziko nepřiměřeně dlouhého použití neaktuálního stanoviska nelze dovodit jen ze znění zákona a lze je řešit v konkrétních navazujících řízeních. Je-li prvostupňové povolení zrušeno a rozhoduje se znovu, stanovisko, jehož platnost mezitím uplynula, již použít nelze. Žádný ze soudců neuplatnil odlišné stanovisko.

### 4.4 *Odběr biologických vzorků a uchovávání profilů DNA policií (sp. zn. Pl. ÚS 7/18)*

Městský soud v Praze podal ke sp. zn. 10 A 150/2015 dne 16. 1. 2018 návrh na zrušení části § 65 odst. 1 a celého § 65 odst. 5 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

**Dikce napadeného právního předpisu:** Napadená část § 65 odst. 1 umožňovala policii u vymezených osob *„odebírat biologické vzorky umožňující získání informací o genetickém vybavení"*. Podle § 65 odst. 5 policie osobní údaje získané podle odstavce 1 zlikviduje, jakmile jejich zpracovávání není nezbytné pro účely předcházení, vyhledávání nebo odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů nebo zajišťování bezpečnosti České republiky, veřejného pořádku či vnitřní bezpečnosti.

**Návrh KS:** Městský soud projednával zásahovou žalobu proti předvolání žalobce k provedení identifikačních úkonů, včetně odběru daktyloskopických a biologických vzorků. Žalobce byl trestně stíhán pro úmyslný hospodářský trestný čin; k odběru dosud nedošlo v důsledku předběžného opatření soudu.

Městský soud namítal, že právní úprava umožňuje odběr u všech osob obviněných či podezřelých z jakéhokoli úmyslného trestného činu bez rozlišení jeho závažnosti a neurčitě vymezuje dobu uchovávání a likvidace profilů. Genetické údaje podle něj představují mimořádně citlivou součást soukromí a pravidla jejich zpracování musí být přesná, veřejně dostupná a obsahovat účinné záruky proti zneužití.

**Výrok ÚS:** v části zamítnuto, ve zbytku odmítnuto pro neoprávněnost navrhovatele

Ústavní soud nálezem ze dne 22. 3. 2022, sp. zn. Pl. ÚS 7/18 (č. 119/2022 Sb.), návrh na zrušení slov v § 65 odst. 1 zamítl. Ve vztahu k § 65 odst. 5 návrh odmítl podle § 43 odst. 1 písm. c) zákona o Ústavním soudu jako podaný zjevně neoprávněným navrhovatelem.

**Odůvodnění:** Ústavní soud rozlišil samotný odběr vzorku a jeho následné uchovávání a zpracování. V řízení před městským soudem bylo bezprostředně použitelné pouze oprávnění k odběru, protože k odebrání vzorku dosud nedošlo. Podmínky dalšího uchovávání a likvidace proto nebyly v příčinném vztahu k posuzovanému předvolání a městský soud nebyl aktivně legitimován napadnout § 65 odst. 5.

Samotný neinvazivní odběr představuje omezený zásah do tělesné integrity a soukromí, který sleduje legitimní účel identifikace osob a prevence a objasňování trestné činnosti. Okruh osob vymezený úmyslným trestným činem není neurčitý ani zjevně nerozumný a konkrétní postup policie podléhá správnímu soudnímu přezkumu včetně proporcionality. Ústavní soud však v obiter dictum upozornil, že úprava uchovávání a likvidace genetických údajů je kusá a závislá na neveřejných interních předpisech, a vyzval zákonodárce k přijetí podrobnější úpravy. Odlišná stanoviska uplatnili soudci Josef Fiala, Jan Filip, Vladimír Sládeček, Radovan Suchánek, Pavel Šámal a Vojtěch Šimíček.

### 4.5 *Doklady pro zápis změny vlastníka vozidla při nesoučinnosti druhé strany (sp. zn. Pl. ÚS 114/20)*

Krajský soud v Plzni podal ke sp. zn. 57 A 93/2018 dne 22. 12. 2020 návrh na zrušení slov „a odst. 4 písm. b)" v § 8a odst. 2 zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích.

**Dikce napadeného právního předpisu:** Napadené ustanovení znělo: *„Pro žádost o zápis změny vlastníka silničního vozidla do registru silničních vozidel a její přílohy platí § 8 odst. 3 a odst. 4 písm. b) obdobně."* Napadena byla část odkazující na § 8 odst. 4 písm. b), která vyžadovala mimo jiné protokol o evidenční kontrole a doklad o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla.

**Návrh KS:** Žalobce převedl dne 13. 7. 2015 vlastnické právo k vozidlu, nový vlastník však neposkytl součinnost se zápisem změny. Žalobce proto dne 19. 12. 2017 požádal o změnu zápisu sám. Žádosti nebylo vyhověno, protože nepředložil protokol o evidenční kontrole ne starší než 30 dnů a tzv. zelenou kartu, které bez součinnosti nového vlastníka nemohl obstarat.

Krajský soud tvrdil, že právní úprava neumožňuje dosavadnímu vlastníkovi účinně dosáhnout souladu zápisu v registru se skutečným stavem a vytváří patovou situaci. Taková překážka podle něj není v racionálním vztahu k účelu registru a porušuje právo na soudní a jinou právní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny.

**Výrok ÚS:** zamítnuto

Ústavní soud nálezem ze dne 9. 11. 2021, sp. zn. Pl. ÚS 114/20, návrh zamítl.

**Odůvodnění:** Ústavní soud uznal, že postup podle § 8a nemusí vést k jednoduchému a rychlému odstranění nesouladu v registru. Právní řád však poskytuje dosavadnímu i novému vlastníkovi prostředky ochrany v občanském soudním řízení. Dosavadní vlastník se může domáhat určení vlastnického práva a na jeho základě odstranění nesprávného údaje; nový vlastník může požadovat vydání vozidla a potřebných dokladů.

Řízení podle § 8a je náhradním postupem pro případ, kdy nebyla včas splněna původní povinnost podat společnou žádost. Požadované doklady současně sledují legitimní cíl, aby byla v provozu jen technicky způsobilá a pojištěná vozidla. Zápis v registru sám o sobě nezakládá ani nepřevádí vlastnické právo, a proto Ústavní soud neshledal přímý zásah do jeho podstaty ani odepření soudní ochrany. Žádný ze soudců neuplatnil odlišné stanovisko.

## 4.6 *Zvláštní posouzení vlivů prioritních dopravních záměrů na životní prostředí (sp. zn. Pl. ÚS 44/18)*

Krajský soud v Ostravě podal ke sp. zn. 39 A 3/2018 dne 28. 11. 2018 návrh na zrušení § 23a zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění zákona č. 256/2016 Sb.

**Dikce napadeného právního předpisu:** Napadený § 23a upravoval zvláštní režim pro prioritní dopravní záměry. Vymezoval jejich zákonné znaky, svěřoval vydání závazného stanoviska Ministerstvu životního prostředí, stanovil jeho pětiletou platnost a obsah, určoval podklady žádosti, vylučoval použití § 6 až 9 zákona o EIA, upravoval zveřejnění stanoviska, jeho použití v navazujících řízeních, ověření změn záměru a převzetí zmírňujících opatření do povolovacího rozhodnutí.

**Návrh KS:** Krajský soud projednával žalobu spolku Děti Země proti rozhodnutí ministra dopravy týkajícímu se stavebního povolení pro obchvat Frýdku-Místku. Namítal, že § 23a byl vytvořen pro předem známý a úzce vymezený okruh devíti dopravních staveb, a postrádá proto obecnost zákona. Zákonodárce podle něj nahrazoval individuální rozhodování výkonné moci a zasahoval do dělby moci.

Krajský soud dále vytýkal vyloučení standardních fází procesu EIA podle § 6 až 9, a tím i omezení účasti veřejnosti a environmentálních spolků. Zvláštní stanovisko podle něj nebylo samostatně soudně přezkoumatelné a úprava zasahovala do práva na příznivé životní prostředí, práva podílet se na správě věcí veřejných a práva na soudní ochranu.

**Výrok ÚS:** zamítnuto

Ústavní soud nálezem ze dne 17. 7. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 44/18 (č. 225/2019 Sb.), návrh zamítl.

**Odůvodnění:** Ústavní soud dospěl k závěru, že napadená úprava požadavek obecnosti splňuje. Zákon stanovil tři obecné podmínky a vymezení konkrétních staveb ponechal na nařízení vlády. Správní orgány i soudy samostatně posuzují, zda jsou podmínky u konkrétního záměru splněny; zákon proto nenahradil individuální rozhodování výkonné ani soudní moci.

Omezení opakované účasti veřejnosti v některých fázích EIA sledovalo legitimní cíl urychlit realizaci dopravních staveb v pokročilém stavu přípravy. Veřejnost se mohla účastnit dřívějšího posouzení a zůstala jí účast v navazujících řízeních i možnost soudně napadnout konečné rozhodnutí a v jeho rámci rovněž podkladové závazné stanovisko. Úprava proto obstála v testu racionality a představovala rozumné, výjimečné a časově omezené řešení. Odlišné stanovisko k výroku i odůvodnění uplatnil soudce Ludvík David.

## 4.7 *Domněnka dostupnosti léčivého přípravku při stanovení úhrady (sp. zn. Pl. ÚS 43/17)*

Městský soud v Praze podal ke spojeným věcem sp. zn. 6 Ad 23/2014, 6 Ad 25/2014 a 6 Ad 26/2014 dne 12. 12. 2017 návrh na zrušení části § 39c odst. 2 písm. a) zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění.

**Dikce napadeného právního předpisu:** Napadena byla slova: *„nebo léčivý přípravek, o jehož nejvyšší ceně výrobce nebo úhradě bylo uzavřeno písemné ujednání; takové léčivé přípravky se vždy považují za dostupné na trhu v České republice,“.*

**Návrh KS:** Městský soud projednával žaloby tří držitelů rozhodnutí o registraci léčivých přípravků proti rozhodnutím o změně výše a podmínek úhrady. Napadená úprava stanovila nevyvratitelnou domněnku, že léčivý přípravek, o jehož ceně nebo úhradě bylo uzavřeno písemné ujednání, je vždy dostupný na českém trhu.

Městský soud namítal, že skutečná dostupnost takového přípravku nemusí odpovídat právní domněnce. Nedostupný nebo jen zanedbatelně dodávaný referenční přípravek může snížit úhrady ostatních léčiv, zvýšit spoluúčast pacientů a způsobit, že ve skupině nebude reálně dostupný plně hrazený přípravek. Obsah a záruky písemného ujednání navíc podle něj nebyly zákonem dostatečně vymezeny, což mohlo porušit právo na bezplatnou zdravotní péči podle čl. 31 Listiny.

**Výrok ÚS:** zamítnuto

Ústavní soud nálezem ze dne 29. 1. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 43/17, návrh zamítl.

**Odůvodnění:** Ústavní soud vyšel z toho, že právo podle čl. 31 Listiny zahrnuje také faktickou dostupnost potřebných léčiv. Zákonný systém však nepracoval pouze s formální domněnkou. Písemné ujednání musí obsahovat závazek držitele zajistit dostupnost léčivého přípravku a správní orgán tuto podmínku při stanovení úhrady ověřuje.

Porušení závazku může být sankcionováno a opakované nedodržení dostupnosti brání dalšímu použití domněnky. Při výpadku léčiva lze navíc provést zkrácenou revizi systému úhrad a stanovit novou základní úhradu. Ústavní soud proto shledal, že právní úprava obsahuje mechanismy schopné reagovat na faktickou nedostupnost a právo pacientů na hrazenou zdravotní péči neporušuje. Žádný ze soudců neuplatnil odlišné stanovisko.

## 4.8 *Objektivní odpovědnost provozovatele vozidla za porušení povinností řidiče (sp. zn. Pl. ÚS 15/16)*

Krajský soud v Ostravě podal ke sp. zn. 22 A 85/2014 dne 8. 4. 2016 návrh na zrušení § 10 odst. 3 a § 125f odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu; návrh následně dne 15. 11. 2016 upřesnil a to tak, že se domáhal i zrušení § 125f odst. 1 totožného zákona.

**Dikce napadeného právního předpisu:** Podle § 10 odst. *3 „provozovatel vozidla zajistí, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená tímto zákonem“*. Podle § 125f odst. 1 se právnická nebo fyzická osoba dopustila správního deliktu tím, že jako provozovatel vozidla v rozporu s § 10 nezajistila dodržování těchto povinností a pravidel.

**Návrh KS:** Krajský soud projednával žalobu provozovatele vozidla, které bylo ve třech případech v roce 2013 zaparkováno v rozporu s pravidly silničního provozu. Provozovatel označil za řidiče osobu, která byla v té době již zemřelá a ze zdravotních důvodů vozidlo řídit nemohla. Za správní delikt mu byla uložena pokuta 2 000 Kč a náhrada nákladů řízení 1 000 Kč.

Krajský soud považoval povinnost „zajistit“ jednání jiné osoby za nesplnitelnou a objektivní odpovědnost provozovatele za rozpornou s presumpcí neviny. Úprava podle něj nepřímo nutila provozovatele označit řidiče, případně vypovídat proti osobě blízké, a bez možnosti liberace přenášela odpovědnost za cizí jednání. Namítal porušení principů právního státu, práva na spravedlivý proces a vlastnického práva.

**Výrok ÚS:** zamítnuto

Ústavní soud nálezem ze dne 16. 5. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 15/16, návrh zamítl.

**Odůvodnění:** Ústavní soud vyložil § 10 odst. 3 jako vyjádření objektivní odpovědnosti provozovatele, nikoli jako příkaz fakticky zabránit každému porušení povinnosti řidiče. Objektivní odpovědnost není sama o sobě protiústavní a je odůvodněna tím, že provozovatel rozhoduje, komu vozidlo svěří, a má nejbližší vztah k jeho provozu.

Úprava sledovala bezpečnost silničního provozu a umožňovala postih porušení zjištěná automatizovanými prostředky, kdy nelze spolehlivě určit řidiče. Sankce měla omezený majetkový dopad, nebyla spojena s body ani zákazem řízení a maximální výše pokuty činila 10 000 Kč. Presumpce neviny jako procesní záruka nebrání zákonodárci vymezit objektivní skutkovou podstatu. Provozovatel mohl odmítnout vypovídat a přijetí odpovědnosti provozovatele nepředstavovalo nepřípustný nátlak k označení řidiče. Žádný ze soudců neuplatnil odlišné stanovisko.

### 4.9 *Pokuta za opožděné tvrzení daně (sp. zn. Pl. ÚS 24/14)*

Městský soud v Praze podal ke spojeným věcem sp. zn. 11 Af 76/2011, 11 Af 77/2011 a 11 Af 78/2011 dne 24. 11. 2014 návrh na zrušení § 250 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu.

**Dikce napadeného právního předpisu:** Napadený § 250 upravoval pokutu za opožděné tvrzení daně. Výši pokuty odvozoval od stanovené daně, daňového odpočtu nebo daňové ztráty a od počtu dnů prodlení, stanovoval procentní sazby a jejich horní hranici, minimální částku při nepodání tvrzení a nejvyšší celkovou pokutu 300 000 Kč.

**Návrh KS:** Městský soud projednával žaloby společnosti Internet Mall, a. s., proti pokutám za opožděné podání přiznání k dani z přidané hodnoty za únor, březen a duben 2011 ve výši 51 092 Kč, 217 812 Kč a 16 998 Kč. Přiznání byla původně učiněna elektronicky způsobem, který zákon nepovažoval za řádné podání, a nebyla ve stanovené lhůtě potvrzena; společnost je podala až po výzvě správce daně.

Městský soud namítal, že pokuta vzniká přímo ze zákona a správce daně nemůže přihlédnout k okolnostem konkrétního případu. Mechanické navázání na výši daně podle něj neodpovídá závažnosti samotného prodlení, může nepřiměřeně zasáhnout do majetku a vede k rozdílným sankcím za formálně stejné porušení povinnosti.

**Výrok ÚS:** zamítnuto

Ústavní soud nálezem ze dne 30. 6. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 24/14, návrh zamítl.

**Odůvodnění:** Ústavní soud zdůraznil široký prostor zákonodárce při úpravě daní a sankcí, omezený zákazem konfiskačního nebo likvidačního zásahu do vlastnického práva. Včasné daňové tvrzení je základním předpokladem správného zjištění, stanovení a úhrady daně; sankce proto sleduje legitimní cíl zajistit součinnost daňových subjektů a účinnou správu daní.

Výše daně či odpočtu a délka prodlení rozumně vyjadřují závažnost ohrožení veřejného zájmu. Zákon stanovil procentní sazby, minimální i maximální hranice a mechanismy zmírňující tvrdost. Vznik a výpočet pokuty přímo ze zákona zároveň zvyšují předvídatelnost a omezují prostor pro svévoli. Odlišné sankce při rozdílné výši tvrzené daně proto neporušují rovnost. Žádný ze soudců neuplatnil odlišné stanovisko.

### 4.10 *Pokuta při použití zajištění spotřební daně na úhradu daně (sp. zn. Pl. ÚS 3/13)*

Krajský soud v Ostravě podal dne 10. 1. 2013 návrh na zrušení § 43 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů.

**Dikce napadeného právního předpisu:** Napadené ustanovení ukládalo provozovateli daňového skladu a dalším vymezeným osobám pokutu ve výši 10 % z částky zajištění daně použité správcem daně na úhradu daně; současně stanovilo případy, v nichž se tato pokuta neukládá.

**Návrh KS:** Krajský soud projednával žalobu společnosti AB style s. r. o. proti rozhodnutí, kterým byla potvrzena pokuta 2 925 139 Kč představující 10 % z částky zajištění daně použité na úhradu nedoplatků na spotřební dani z lihu a vína.

Krajský soud namítal, že použití zajištění daně je zákonem předvídaným postupem, a nemůže proto současně představovat deliktní jednání postihované sankcí. Dále považoval za neodůvodněné, že se pokuta ukládá jen při některých způsobech realizace zajištění a že obdobnou sankci jiné daňové předpisy neznají. Pevná desetiprocentní sazba podle něj neumožňovala zohlednit okolnosti případu ani majetkové poměry subjektu a mohla mít likvidační účinek.

**Výrok ÚS:** zamítnuto

Ústavní soud nálezem ze dne 15. 10. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 3/13, návrh zamítl.

**Odůvodnění:** Ústavní soud vyložil pokutu jako sankci za nesplnění povinnosti zaplatit spotřební daň včas, v jehož důsledku musel správce daně použít zajištění a došlo k oslabení záruky pro další daňové povinnosti. Sankcionováno tedy nebylo samotné zákonné použití zajištění, ale předchozí porušení platební povinnosti. Výjimky pro některé způsoby realizace zajištění měly racionální základ, protože v těchto případech plnilo zajištění přímo platební funkci.

Výše pokuty se odvíjela pouze od skutečně použité části zajištění a tím podle Ústavního soudu zohledňovala rozsah nesplněné daňové povinnosti i ekonomický význam činnosti daňového subjektu. Samotná absence výslovné možnosti moderace neznamená, že správní orgány a soudy mohou pominout ústavní zákaz likvidační sankce v konkrétním případě. Napadená úprava však neměla likvidační účinek vždy a obecně, a proto nebyl důvod ji zrušit. Součástí poskytnutého nálezu není odlišné stanovisko.

### 4.11 *Propadnutí tabákových výrobků a lihovin jako sankce za správní delikt (sp. zn. Pl. ÚS 37/11)*

Krajský soud v Plzni podal ke sp. zn. 57 Af 41/2011 dne 19. 12. 2011, který Ústavní soud obdržel 22. 12. 2011, návrh na zrušení slov „nebo tabákových výrobků anebo lihovin zajištěných při kontrole podle § 134“ v § 135d odst. 1 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění zákona č. 217/2005 Sb. Po změně právní úpravy navrhl vyslovit protiústavnost tohoto ustanovení ve znění účinném od 1. 7. 2005 do 31. 12. 2012.

**Dikce napadeného právního předpisu:** Napadená část § 135d odst. 1 ukládala vedle pokuty také sankci propadnutí tabákových výrobků nebo lihovin zajištěných při kontrole podle § 134 zákona o spotřebních daních.

**Návrh KS:** Krajský soud rozhodoval o žalobě společnosti 4 VIP, s. r. o., které byla za prodej lihovin, tabáku a cigaret v prostorách neurčených k prodeji uložena pokuta 200 000 Kč, později snížená na 100 000 Kč, a současně propadnutí 16 949 kusů balení lihovin, 13 300 gramů tabáku a 302 352 kusů cigaret.

Krajský soud považoval povinné kumulativní uložení pokuty a propadnutí zajištěného zboží za nepřiměřený zásah do vlastnického práva podle čl. 11 ve spojení s čl. 4 odst. 4 Listiny. Napadená úprava podle něj neumožňovala zohlednit, zda byla u zboží řádně zaplacena spotřební daň, závažnost konkrétního deliktu ani hodnotu propadajících výrobků, a mohla tak mít likvidační účinek.

**Výrok ÚS:** zamítnuto

Ústavní soud nálezem ze dne 30. 7. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 37/11, návrh zamítl.

**Odůvodnění:** Ústavní soud zdůraznil, že rozhodnutí, zda určité jednání sankcionovat, jaké druhy sankcí stanovit a zda je ukládat alternativně nebo kumulativně, náleží především zákonodárci. Propadnutí zboží sledovalo legitimní represivní i preventivní cíle, zejména ochranu daňových příjmů, zdraví spotřebitelů a kontrolu trhu s přísně regulovanými výrobky.

Majetková sankce by byla v abstraktní rovině protiústavní jen tehdy, měla-li by vždy a za všech okolností likvidační nebo rdousící účinek. Takový účinek propadnutí věci obecně nemá. Správní orgán je přesto v konkrétní věci povinen zohlednit závažnost deliktu, okolnosti jeho spáchání a majetkové poměry pachatele a sankci neuložit, měla-li by zničit jeho majetkovou základnu. Ústavnost konkrétní aplikace je následně přezkoumatelná správním soudem. Součástí poskytnutého nálezu není odlišné stanovisko.

### 4.12 *Minimální pokuta a zákaz řízení za řízení bez řidičského oprávnění (sp. zn. Pl. ÚS 14/09)*

Krajský soud v Ostravě podal ke sp. zn. 58 Ca 31/2008 dne 4. 6. 2009 návrh na zrušení § 22 odst. 4 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění rozhodném pro projednávanou věc.

**Dikce napadeného právního předpisu:** Napadené ustanovení znělo: *„Pokuta od 25 000 Kč do 50 000 Kč a zákaz činnosti od jednoho roku do dvou let se uloží za přestupek podle odstavce 1 písm. c), d), e) bodů 1 a 5, a písm. h).“*

**Návrh KS:** Krajský soud rozhodoval o žalobě řidiče, kterému byla uložena pokuta 25 000 Kč a zákaz řízení na jeden rok. Řídil vozidlo poté, co předchozí zákaz řízení již skončil, avšak nepožádal o vrácení řidičského oprávnění. Namítal, že šlo o formální opomenutí a že jako nezaměstnaný nemůže stanovenou pokutu uhradit.

Krajský soud považoval povinné souběžné uložení pokuty a zákazu činnosti a jejich vysoké dolní hranice za překážku individualizace sankce. Poukazoval na údajně mírnější úpravu obdobného jednání v trestním právu a dovozoval rozpor s principem proporcionality, rovnosti, vlastnickým právem a právem získávat prostředky pro své životní potřeby prací.

**Výrok ÚS:** zamítnuto

Ústavní soud nálezem ze dne 25. 10. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 14/09 (č. 22/2012 Sb.), návrh zamítl.

**Odůvodnění:** Ústavní soud zopakoval, že vymezení protiprávního jednání a druhů a sazeb sankcí je především věcí zákonodárce. Srovnání s trestním právem nepotvrdilo, že by přestupková úprava byla zjevně přísnější; trestní postih mohl zahrnovat i odnětí svobody, vyšší peněžitý trest a delší zákaz činnosti a měl další právní a společenské důsledky.

Rozpětí pokuty od 25 000 do 50 000 Kč a zákazu činnosti od jednoho do dvou let poskytovalo prostor pro zohlednění konkrétní závažnosti. Stanovené minimum nebylo samo o sobě natolik vysoké, aby mělo obecně likvidační účinky, a povinná kombinace sankcí sledovala bezpečnost silničního provozu. Odlišné stanovisko uplatnila soudkyně Ivana Janů, podle níž měla být zrušena slova stanovující nejnižší hranici pokuty a zákazu činnosti, neboť v okrajových případech bránila přiměřené individualizaci sankce.

### 4.13 *Soudní přezkum rozhodnutí ve věcech vyvlastnění v občanském soudním řízení (sp. zn. Pl. ÚS 26/08)*

Krajský soud v Brně podal dne 8. 9. 2008 návrh na zrušení částí § 28 odst. 1 a 2 a celého § 30 zákona č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění). Pro případ zamítnutí návrhu se domáhal vydání interpretativního výroku k ústavně konformnímu výkladu § 28 a 30 tohoto zákona. Návrh souvisel s větším počtem řízení vedených u krajského soudu v oddělení 35 C (35 C 32/2007, 35 C 33/2007, 35 C 34/2007, 35 C 335/2007, 35 C 36/2007, 35 C 37/2007, 35 C 39/2007, 35 C 40/2007, 35 C 41/2007, 35 C 50/2007, 35 C 1/2008, 35 C 4/2008, 35 C 7/2008, 35 C 15/2008, 35 C 16/2008, 35 C 19/2008, 35 C 25/2008).

**Dikce napadeného právního předpisu:** Napadená ustanovení zněla: § 28 odst. 1: *„K řízení ve věci vyvlastnění, která má být projednána v občanském soudním řízení, je v prvním stupni příslušný krajský soud.“* Napadena byla *slova „která má být projednána v občanském soudním řízení“*. Podle § 28 odst. 2*: „Žaloba, kterou účastník řízení požaduje, aby věc vyvlastnění byla projednána v občanském soudním řízení, musí být podána ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu; zmeškání této lhůty nelze prominout.“* Napadena byla *slova „kterou účastník řízení požaduje, aby věc vyvlastnění byla projednána v občanském soudním řízení“*. § 30 stanovil*: „Nestanoví-li tento zákon jinak, postupuje se v občanském soudním řízení ve věcech vyvlastnění podle občanského soudního řádu.“*

**Návrh KS:** Krajský soud projednával řadu věcí vycházejících z rozhodnutí správních orgánů, které bez věcného projednání zamítly návrhy na vyvlastnění s odůvodněním, že u již realizovaných staveb nelze provést dodatečné vyvlastnění. Před meritorním rozhodnutím musel vyřešit otázku soudní pravomoci. Správní soudy žaloby v obdobných věcech po účinnosti zákona o vyvlastnění odmítaly a zvláštní senát určil, že má rozhodovat soud v občanském soudním řízení. Tento závěr byl pro krajský soud závazný, ačkoli jej považoval za rozporný s ústavním pořádkem.

Krajský soud vycházel z toho, že samotné vyvlastnění nebo nucené omezení vlastnického práva správním aktem je veřejnoprávním zásahem, který má podléhat kontrole správních soudů; občanské soudy mají rozhodovat jen o výši

nebo rozdělení náhrady. Svěření celého přezkumu civilním soudům podle něj odporovalo dřívější judikatuře a principu dělby moci. Civilní soud totiž nemůže správní rozhodnutí zrušit a věc vrátit správnímu orgánu se závazným právním názorem a správní orgán není ani účastníkem řízení podle části páté občanského soudního řádu.

Napadená úprava podle krajského soudu oslabovala účinnou kontrolu veřejné správy a byla v rozporu s právem na soudní přezkum správního rozhodnutí podle čl. 36 odst. 2 Listiny. Krajský soud dále namítal zásah do práva na zákonného soudce a na projednání věci bez zbytečných průtahů podle čl. 38 odst. 1 a 2 Listiny, neboť rozpracované věci byly přesouvány ze správního do občanského soudnictví. Poukázal také na zákaz retroaktivity, protože nový procesní režim dopadal i na rozhodnutí vydaná před účinností zákona o vyvlastnění.

**Výrok ÚS:** zamítnuto

Ústavní soud nálezem ze dne 7. 4. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 26/08, ve znění opravného usnesení ze dne 27. 5. 2009, návrh zamítl.

**Odůvodnění:** Ústavní soud zdůraznil, že přijetím zákona o vyvlastnění se výchozí právní stav zásadně změnil. Zákon výslovně svěřil projednání věcí vyvlastnění soudům v občanském soudním řízení, a dřívější judikatura, která za předchozí právní úpravy dovozovala pravomoc správních soudů, proto již nebyla určující. Zvláštní senát postupoval ústavně konformně, když své rozhodování přizpůsobil nové zákonné úpravě. Zákonodárce má při volbě konkrétní podoby soudní kontroly široký prostor a není vázán názorem právní nauky ani dosavadní aplikační praxe; Ústavní soud přezkoumává soulad zákona s ústavním pořádkem, nikoli jeho doktrinární čistotu nebo účelnost.

Rozlišení veřejného a soukromého práva a rozdělení agendy mezi správní a civilní soudnictví podle Ústavního soudu samo o sobě nemá ústavněprávní rozměr. Z hlediska čl. 36 odst. 2 Listiny je rozhodující, že soudní ochrana proti expropriačnímu aktu zůstala zachována; Listina neurčuje, zda má přezkum probíhat podle soudního řádu správního, nebo podle občanského soudního řádu. Jednoznačné zákonné určení pravomoci naopak posílilo právní jistotu. Proto nebylo porušeno ani právo na zákonného soudce, neboť příslušnost civilních soudů stanovil obecný zákon pro všechny typově shodné věci.

Možné průtahy vyvolané přesunem již zahájených věcí je podle Ústavního soudu nutné posuzovat individuálně a nemohou odůvodnit zrušení zákonné úpravy. Nešlo ani o zakázanou retroaktivitu. Šlo o změnu procesního režimu, při níž zůstaly zachovány účinky dříve učiněných úkonů a účastníkům nebylo odňato právo na soudní přezkum, nýbrž byla jejich věc pouze převedena na jinou procesní kolej. Ústavní soud neshledal ani rozpor s jinými součástmi ústavního pořádku.

Odlišné stanovisko uplatnila soudkyně Eliška Wagnerová. Podle ní měl zákonodárce svěřit soudní kontrolu vyvlastňovacích rozhodnutí správnímu soudnictví, které jako jediné umožňuje přímý přezkum veřejného zájmu, zrušení vadného správního rozhodnutí a vrácení věci správnímu orgánu. Řízení podle části páté občanského soudního řádu podle odlišného stanoviska oslabuje ochranu vlastnického práva, vyjímá správní orgány z účinné kasační kontroly a může vést k opakování jejich pochybení i k prodlužování řízení.

## 4.14 *Důkazní břemeno při náhradě škody za usmrcení psa nebo kočky mysliveckou stráží (sp. zn. Pl. ÚS 50/2000)*

Senát 29 Co Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci podal ke sp. zn. 29 Co 204/2000 dne 13. 10. 2000 návrh na zrušení části § 21 odst. 3 zákona č. 23/1962 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů.

**Dikce napadeného právního předpisu:** Napadena byla věta*: „V případě jejich usmrcení může vlastník požadovat náhradu škody jen tehdy, dokáže-li, že k jejich usmrcení nedošlo za okolností uvedených v odstavci 1 písm. b) až d).“*

**Návrh KS:** Krajský soud posuzoval spor o náhradu škody způsobené usmrcením psa nebo kočky mysliveckou stráží. Napadené ustanovení ukládalo vlastníkovi zvířete prokázat, že k usmrcení nedošlo za zákonem stanovených okolností, za nichž byla myslivecká stráž oprávněna zvíře usmrtit.

Krajský soud namítal, že tato zvláštní úprava obrací obecné pravidlo občanskoprávní odpovědnosti založené na presumovaném zavinění škůdce a přenáší důkazní břemeno na poškozeného. V tom spatřoval nerovnost stran podle čl. 37 odst. 3 Listiny a porušení práva na spravedlivý proces podle čl. 6 Úmluvy.

**Výrok ÚS:** zamítnuto

Ústavní soud nálezem ze dne 9. 5. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 50/2000, návrh zamítl.

**Odůvodnění:** Ústavní soud vyšel z toho, že vlastník psa nebo kočky má zákonnou povinnost zabránit jejich volnému pobíhání v honitbě, zatímco myslivecká stráž při splnění zákonných podmínek vykonává veřejnoprávní oprávnění k ochraně myslivosti. Zvláštní rozložení důkazního břemene proto mělo racionální souvislost s povinnostmi vlastníka a s povahou činnosti myslivecké stráže.

Přenesení důkazního břemene na vlastníka neznamenalo procesní zvýhodnění jedné strany v rozporu s čl. 37 odst. 3 Listiny. Toto ustanovení zaručuje rovné procesní postavení účastníků, nikoli totožnou hmotněprávní úpravu jejich povinností. Zvláštní veřejnoprávní pravidlo proto mohlo vůči obecné úpravě náhrady škody obstát. Součástí poskytnutého nálezu není odlišné stanovisko.

# 5 Odmítnuté návrhy (od nejnovějších)

## 5.1 *Vyloučení použití správního řádu v řízení o příspěvku pro solidární domácnost (sp. zn. Pl. ÚS 25/23)*

Městský soud v Praze podal dne 5. 4. 2023 návrh na zrušení § 8 odst. 4 zákona č. 66/2022 Sb., o opatřeních v oblasti zaměstnanosti a oblasti sociálního zabezpečení v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invazí vojsk Ruské federace.

**Dikce napadeného právního předpisu:** Napadené ustanovení znělo: *„V řízení o příspěvku se správní řád nepoužije."*

**Návrh KS:** Městský soud návrh podal v řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti Úřadu práce. Žalobce tvrdil, že dne 25. 4. 2022 podal prostřednictvím datové schránky žádost o příspěvek pro solidární domácnost, avšak Úřad práce o ní nerozhodl, protože za přípustný považoval pouze způsob podání prostřednictvím webové aplikace.

Městský soud dovozoval, že vyloučením správního řádu bez současného přijetí ucelené zvláštní procesní úpravy vznikly mezery týkající se způsobu podání žádosti, jejích náležitostí, dalšího postupu správního orgánu i formy vyřízení. Základní zásady činnosti správních orgánů podle § 2 až 8 správního řádu podle něj tyto mezery samy nevyplňují a dokument zveřejněný na webových stránkách ministerstva nemůže stanovit výlučný způsob podání. Humanitární krize podle městského soudu neodůvodňuje úplné opuštění procesních záruk právního státu.

**Výrok ÚS:** odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost

Ústavní soud usnesením ze dne 27. 11. 2024, sp. zn. Pl. ÚS 25/23, návrh odmítl podle § 43 odst. 2 písm. a) a b) zákona o Ústavním soudu.

**Odůvodnění:** Ústavní soud uznal legitimitu snahy vytvořit rychlý a účinný systém materiální podpory v mimořádné situaci. Oproti dřívější právní úpravě je možné mezery zvláštního zákona překlenout pomocí základních zásad správního řádu, které se podle § 177 odst. 1 použijí i tehdy, stanoví-li zvláštní zákon, že se správní řád nepoužije. Interní či webová pravidla odporující zákonu ovšem nemohou zavazovat žadatele.

Napadené ustanovení nebrání soudu posoudit, zda byla žádost platně podána a zda měl správní orgán povinnost jednat. Ochranu lze podle povahy povinnosti poskytnout nečinnostní nebo zásahovou žalobou; nesprávná volba žalobního typu nesmí jít žalobci k tíži a soud mu musí umožnit žalobu upravit. Ústavní soud zdůraznil, že jeho závěr nelze zobecnit tak, že každé vyloučení správního řádu bude ústavně přijatelné. Žádný ze soudců neuplatnil odlišné stanovisko.

## 5.2 *Vklad práva do katastru nemovitostí na základě rozhodnutí soudu (sp. zn. Pl. ÚS 88/06)*

Krajský soud v Brně podal ke sp. zn. 35 C 24/2006 dne 17. 8. 2006 návrh na zrušení § 3 odst. 1 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů.

**Dikce napadeného právního předpisu:** Napadené ustanovení v autentickém znění stanovilo*: „Vklad podle § 2 lze provést jen na základě pravomocného rozhodnutí příslušného orgánu republiky."*

**Návrh KS:** Krajský soud rozhodoval o žalobě proti rozhodnutí Katastrálního úřadu pro Vysočinu, katastrálního pracoviště Třebíč. Vycházel přitom z textu napadeného ustanovení uváděného v některých komerčních zněních, podle něhož bylo možné vklad provést jen na základě pravomocného rozhodnutí katastrálního úřadu.

Krajský soud namítal, že taková dikce po zavedení nové části páté občanského soudního řádu vylučuje provedení vkladu na základě rozhodnutí soudu, ačkoli soud rozhodnutím nahrazuje zamítavé rozhodnutí katastrálního úřadu. Vzniklou rozpornost považoval za porušení principu právního státu a práva na soudní ochranu.

**Výrok ÚS:** odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost

Ústavní soud usnesením ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 88/06, návrh odmítl jako zjevně neopodstatněný.

**Odůvodnění:** Ústavní soud upozornil, že autentické znění zákona nehovoří o rozhodnutí katastrálního úřadu, ale obecně o pravomocném rozhodnutí příslušného orgánu republiky. Rozhodnutí soudu vydané podle části páté občanského soudního řádu nahrazuje správní rozhodnutí a může být podkladem pro provedení vkladu.

Případná nejasnost vyvolaná souběhem staršího zvláštního zákona a pozdější procesní úpravy je řešitelná běžnými výkladovými pravidly. Ústavní soud odkázal také na již ustálené závěry zvláštního senátu a na své usnesení sp. zn. Pl. ÚS 22/06. Ústavně konformní výklad tedy existoval a napadené ustanovení právo na soudní ochranu nepopíralo.

### 5.3 *Opravný prostředek proti zamítnutí vkladu do katastru nemovitostí (sp. zn. Pl. ÚS 22/06)*

Krajský soud v Brně podal ke spojeným věcem sp. zn. 35 C 38/2003, 35 C 1/2005 a 35 C 3/2005 dne 27. 3. 2006 návrh na zrušení § 5 odst. 4 věty druhé a třetí zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů.

**Dikce napadeného právního předpisu:** Napadené věty zněly: *„Proti tomuto rozhodnutí je přípustný opravný prostředek. Pokud podanému opravnému prostředku příslušný orgán republiky nevyhoví v plném rozsahu, rozhoduje o podaném opravném prostředku soud.“*

**Návrh KS:** Krajský soud řešil procesní režim přezkumu rozhodnutí katastrálního úřadu o zamítnutí vkladu po účinnosti nové části páté občanského soudního řádu. Podle jeho názoru vyžadovala obecná procesní úprava nejprve vyčerpání řádného opravného prostředku ve správním řízení, zatímco správní praxe a soudy považovaly za opravný prostředek přímo žalobu podle části páté občanského soudního řádu.

Krajský soud tvrdil, že napadené věty se staly po 1. 1. 2003 neaplikovatelnými a zákonodárce je opomněl zrušit. Výklad, který neumožňoval správní odvolání a současně označoval nepravomocné rozhodnutí za předmět soudní žaloby, podle něj odporoval textu občanského soudního řádu a odnímal účastníkům právo na řádný opravný prostředek.

**Výrok ÚS:** odmítnuto pro zjevnou neopodstatněnost

Ústavní soud usnesením ze dne 8. 2. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 22/06, návrh odmítl jako zjevně neopodstatněný.

**Odůvodnění:** Ústavní soud uvedl, že rozpor nebo nejasnost mezi ustanoveními podústavního práva sama o sobě nezakládá protiústavnost, lze-li dospět standardními výkladovými metodami k ústavně konformnímu řešení. Zvláštní senát již vyložil, že proti zamítnutí vkladu není přípustné správní odvolání a účastník se obrací přímo na soud podle části páté občanského soudního řádu.

Napadená úprava byla pozdějšími přechodnými ustanoveními nepřímo změněna a výraz „opravný prostředek“ bylo možné chápat jako soudní žalobu. Ústavní soud není povolán k obecné nápravě legislativních nejasností ani ke sjednocování výkladu běžného práva, jestliže existuje výklad zachovávající přístup k soudu. Krajský soud byl povinen tento výklad použít a ve věcech rozhodnout.